

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Limba maghiară în școlile noastre

de Dr. Ioan Lupăș.

I.

În conferințele noastre învățătoarești din 1911 și 1912 am discutat în amănunte planul de învățământ și îndrumările metodice cuprinse într'insul cu privire la învățământul religiei și al limbii române. Observările și propunerile noastre de modificare au fost în cea mai mare parte primite cu aprobare de Consistorul arhidiecezan.

Toți bărbații de școală își dau sama, că planul de învățământ nu poate fi un lucru desăvârșit, ci numai unul care evoluează și tinde spre desăvârșire prin continue îndreptări.

Aceste îndreptări nu pot răsări însă numai din capul teoreticianilor, ci trebuie să aibă la bază suma tuturor experiențelor zilnice, dobândite de învățătorii noștri, cari sunt chemați a traduce în realitate dispozițiile acestui plan și a atrage luarea aminte a factorilor competenți asupra părților, cari reclamă modificări și îndreptări fie cu privire la estensiunea materialului cuprins în plan, fie la valoarea sau lipsa lui de valoare educativă.

Pentru conferințele din anul acesta ni s'a impus, prin ordinațiunea consistorială nr. 3642 școl. din 1913, ca program lucrări teoretice și lecțiuni practice privitoare la propunerea limbii maghiare în școlile noastre populare.

În calitate de comisar consistorial și conducător al acestor conferințe fiind obligat, în sensul sus citatei ordinațiuni consistoriale, să vorbesc în chip de introducere despre „limba maghiară în școlile noastre”, îmi veți da voie să încerc a înfățișa pe scurt peripețiile și năzuințele ce s'au succedat de 120 ani încoace în interesul răspândirii limbii maghiare la toate neamurile de locuitori ai patriei noastre și prin toate școlile.

Dupăcum știți cu toții, în timpurile mai vechi atât în viața publică a țării, cât și în institutele mai însemnate de învățământ limba oficială era cea latinească. Nici unul dintre popoarele patriei noastre nu găsea în uzul public al acestei respectabile limbi clasice vre-o prerogativă sau vreun prejudiciu al limbii sale matene.

Prin înțeleapta lege *Ratio educationis* din timpul Mariei Terezia s'a dat îndemnul ca pruncii fiecărei națiuni să-și primească începuturile instrucției în limba maternă (vernaculă).

Iar la 1784 împăratul Iosif al II-lea dădu ordin ca limba latină să fie înlocuită în viața publică oficială și în învățământul țării cu cea germană. Prin această trebuință de germanizare Iosif al II-lea, a dat cel mai puternic îndemn pentru răspândirea și cultivarea limbii maghiare.

Se știe, că nu numai în natură, ci și în istorie își găsește cea mai largă aplicare legea acțiunii și a reacțiunii. Astfel acțiunea de germanizare a împăratului Iosif al II-lea a întimpinat reacțiune din partea Maghiarilor, în sufletul cărora s'a trezit dorința de a ridica limba lor maternă la rangul și cinstea, de care se învrednicise de atâtea veacuri limba latină în viața publică a țării, în legislație, justiție și învățământ.

Interesant însă, că cele mai multe comitate ungurești ar fi dorit să rămână deocamdată tot pe lângă limba latină, pe care o credeau concrecută cu constituția lor străveche. Altele se pronunțaseră în favorul unei cât mai largi răspândiri a limbii maghiare, cerând cum făcut d. e. comitatul Timișului, chiar dela începutul anului 1790 — ca limba maghiară să se învețe în fiecare școală populară.

Ca o urmare a reacțiunii împotriva dispozițiilor lui Iosif al II-lea se considera și hotărârea dietei din 1790/91, de a-și redacta de aci înainte ziarul debaterilor sale în limba maghiară, publicând însă și textul latin paralel. Ca limbă a oficiilor și dicasteriilor a fost îngăduită deocamdată („nunc adhuc”) tot cea latinească, dar prin un articol de lege deosebit s'au îngrijit și de răspândirea limbii maghiare la universitate și în gimnazii.

„Pentru ca limba maternă ungurească — se zice în articolul XVI al acelei diete — să se răspândească mai bine și să se netezească, în gimnazii și la universitatea ungurească să se institue câte un profesor anume pentru limba și stilul unguresc, ca cei ce nu cunosc această limbă și doresc să o învețe, sau cei ce o cunosc dar vor să se perfecționeze într'insă, să aibă ocaziune în amândouă locurile a-și împlini dorința”. („Ut autem nativa lingua Hungarica magis propagetur et expoliatur, in Gymnasis et Universitate Hungarica peculiaris Professor linguae et Styli Hungarici constituetur, ut illi qui eandem ignorant et condiscere volunt, vel vero eiusdem linguae iam quari, in hac sese perficere cupiunt, occasionem nanciscantur vota sua explendi”).

Dispoziția aceasta privitoare la învățământul limbii maghiare se completează în curând prin articolul VII din 1792, în sensul căruia între hotarele Ungariei propriu zise limba maghiară se impune ca studiu obligator („ut studium linguae Hungaricae intra fines Regni eiusdem deinceps sit studium ordinarium”), ca peste un timp anumit („intra certam temporis periodum”) să nu mai fie admiși la funcțiuni publice, decât cei ce vor putea dovedi prin atestate cunoașterea limbii maghiare. Iar în părțile adnexe limba maghiară avea să rămână numai ca studiu extraordinar, de care să poată fi dispensați cei ce nu au de gând să rămână în Ungaria („qui... neque in Regno hoc sui accomodationem unquam quaerere intendunt a ne-

cessitate condiscendae Linguae Hungaricae dispensentur”).

Însă aceste dispoziții ale legilor din 1791 și 1792 n'au fost pe placul tuturor Maghiarilor. O clasică dovadă despre aceasta ne prezintă cazul colegiului din Dobrișin, ai cărui profesori la anul 1802 s'au împotrivit din toate puterile introducerii limbii maghiare, argumentând, că învățăturile mai înalte nu se pot propaga decât în iscusita limbă latină, și că ar fi o lipsă de pietate față de tradițiile seculare, ca ei să se abată acum dela graiul strămoșesc („stilo patrio”). Ca graiul lor strămoșesc considerau deci acești profesori limba latină, iar nu pe cea ungurească.

Adevărat, că dispozițiile legilor din 1791 și 1792 au rămas timp îndelungat numai pe hârtie, ceea ce se vede și din împrejurarea, că dietele de mai târziu insistă în repetite rânduri pentru executarea acelor legi. În timpul dietei din 1825-27 s'au mai ivit și alte propuneri în această chestiune și anume: ca notarii dela sate să poată înlocui pe învățători, dacă aceștia nu vor ști limba maghiară, să se facă preparandii, în cari să-și poată însuși toți candidații de învățători limba maghiară, în seminarii de asemenea să li se dea instrucție în limba maghiară preoților, cari dacă își vor câștiga merite pentru răspândirea limbii maghiare în sinul poporului să fie recomandați spre avansare mai grabnică.

Rezoluțiunea regescă din 11 Aprilie 1827 s'a pronunțat în mod hotărât contra oricărei siluiri în scopul răspândirii limbii maghiare („omnis in propagatione linguae patriae coactio abesse debeat”).

Cu toate acestea dieta ungurească revine din nou asupra dorințelor exprimate la 1825 și luptă în interesul limbii maghiare cu stăruință și însuflețire mare, până când prin articolul de lege II din 1844 se enunță, că în toate școlile din cuprinsul țării limba de propunere trebuie să fie cea ungurească (§. 6. Ö Felsége méltóztatott kegyelmesen rendelésüket tenni aziránt is, hogy az ország határain belöli iskoláknak közköztartási nyelv a magyar legyen). Însă nici dispoziția aceasta nu s'a putut executa, după cum nu se putuseră nici cele anterioare.

Călătoria împăratului Wilhelm. Soveranul Germaniei sosește mâine Joi, în 23 Octomvrie n., la Konopist, pentru a vizita pe arhiducele moștenitor de tron Francisc Ferdinand. După două zile va pleca la Schöbrunn și va cerceta pe Măiestratea Sa Domnitorul nostru.

În termen de opt zile. Oficios se anunță că monarhia noastră a făcut demersuri la guvernul Sârbiei, ca în termen de opt zile trupele sârbești să părăsească teritoriul Albaniei independente. Conform acestui ultim al Austro-Ugăriei, armata sârbească va avea până *Duminecă*, în 26 Octomvrie n., să iasă din localitățile ocupate ale Albaniei.

Sârbia a și declarat că își va retrage trupele.

Atitudinea preotului

față de problema socială.

II.

Preoții cari s'au dedicat problemei sociale nu văd că ei, deși susțin într'una că au în vedere sufletul, totuși în realitate toată gândirea și simțirea lor e preocupată într'o măsură atât de covârșitoare de lucrurile externe ale vieții, încât le lipsește concentrarea de lipsă pentru a forma astfel internul omului, ca prefăcându-l într'o energie reală, să fie în stare să domineze referințele externe prin puterea sufletului. Ei pretind dela omul de azi o mare energie, pe care însă ei nu i-o dau. Creștinismul lor se referă atât de unilateral la raporturile sociale de dreptate, încât desconsideră aproape cu desăvârșire *viața personală* care, ne mai fiind alimentată cu un nutre-mânt solid, trebuie să se usuze, ca un pom care nu mai primește umezeală.

Pe ce să se sprijinească atunci dreptatea socială? Nu văd ei, că o asemenea apostolie clădește în aer? Că o idee bună, fiind dusă în extrem, s'a stricat? Și că s'a desconsiderat *psihologia* și *pedagogia* dreptății sociale, cu care trebuie să se ocupe creștinismul în primul rând?

De sigur avem urgentă trebuință de un *creștinism aplicat*; dar înainte de a ajunge la aplicare trebuie să existe deja creștinismul în suflete, ca să avem ce aplica în viața socială.

Celce e atât de preocupat numai de aplicarea creștinismului în raporturile externe ale vieții sociale pentru a o aduce pe aceasta în conformitate cu viața externă, încât neglijează cu desăvârșire problema „producerii puterii”, adică introducerea creștinismului în sufletele individuale, acela se va trezi deodată că nu mai are ce să aplice. Nu este aceasta o întoarcere la Vechiul Testament, purtând numai forme externe creștine? Nu am rămas oare numai cu legea și prorocii, dar fără mântuire? Cei ce fac o asemenea apostolie, nu înțeleg situația aceasta, pentru că ei înșiși au fost educați prin un creștinism personal, care are în vedere cultivarea sufletelor individuale și care-i mai inspiră și acum, dar ascultătorii și cetitorii lor trebuie să simțească lipsa unui tratament personal. Aceștia aud în continuu învinuirii aprinse, aud de mizeria ce o produce pretutindenea servitutea mamonului și barbaria, dar nu văd nici o cale pentru a se libera din cătușile unor asemenea stări de lucruri și pentru a se așeza într'un raport cu totul nou față de bunurile trecătoare. În această situație ei nu pot decât să zică împreună cu Medeea lui Ovidiu: „Video meliora proboque, — deteriora sequor!” La urma urmelor un asemenea creștinism social nu este altceva, decât un păgânism social.

Pentru a înlătura orice neînțelegere deciar lămurit, că și creștinismul se referă la problema socială, nu numai la sufletele indivi-

duale. Dar creștinismul are o metodă particulară a sa, de a lucra la prefacerea și înnoirea societății. „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și acestea toate se vor adăuga vouă“.

Această căutare a împărăției lui Dumnezeu nu înseamnă: căutați o mai desăvârșită societate pe pământ; ci mai vârtos înseamnă: căutați să vă întoarceți voința și să vă înnoiți inima, astfel, ca tot ceea ce s'a abătut în voi dela Dumnezeu, să readuceți la izvorul primordial al întregii vieți. Priviți în Fiul toată mărirea și realitatea Tatălui. Atunci mamomul își va perde puterea asupra voastră. Atunci veți fi capabili să trăiți pentru binele social. Unde există un asemenea duh, acolo răsar de sine, din toată învălmășeala intereselor, formele mai superioare ale vieții; căci în toate va ieși biruitoare iubirea deasupra îngustelor interese personale și armonia deasupra egoismului. „Cristos cel răstignit înseamnă soluția tuturor greutăților“.

În acest înțeles și numai în acest înțeles este creștinismul cea mai mare putere socială creatoare a tuturor timpurilor. Părăsind însă acest fundament, neglijând cultivarea lui și vorbind prea mult de această lume, în loc de-a vorbi de cealaltă: se sleesc tocmai acele forțe mai înalte, cari singurele sunt în stare să reformeze această lume. Bucata de țărână a rămas, dar s'a stâns duhul lui Dumnezeu.

Există reformatori chiar foarte insuflețiți în această direcție, cari nu sunt lipsiți de inspirații mai înalte, dar cari își alimentează publicul tot numai cu duhul lumii, în loc ca să-l umple de duhul lui Dumnezeu. Ei lucrează astfel, fiindcă sunt preocupați exclusiv de schimbarea referințelor externe ale vieții și uită cu totul, că mai întâi trebuie să formezi oameni buni, și numai după aceea poți aștepta să producă tapte și stări sociale bune.

În această altoire a omului firesc prin omul purtat de duhul lui Dumnezeu, în această creare de oameni adevărați constă sprijinul, pe care creștinismul îl dă problemei sociale. Pedagogia creștinismului referitoare la această lume se bazează cu desăvârșire pe educația pentru cealaltă lume.

Celce nu înțelege acest lucru, acela dovedește că însuși este stăpânit de un spirit lumesc și, din cauza aceasta, nici când nu va fi în stare să libereze pe oameni de robia mamomului, care nu este altceva decât expresia concentrării omului asupra vieții trecătoare și lipsa unui razim sigur și a unui adăpost sufletec în cele veșnice.

(După Förster). Dr. N. Eălan.

Din Cetatea de piatră.

— Raport despre conferențe. —

Preoții și învățătorii tractului protopopesc Cetatea-de-piatră s'au întrunit la conferință mixtă în 8/21 Septembrie 1913 în frunța comună Ciocotii.

După celebrarea serviciului divin prin protopopul Andrei Ludu, cu asistență de 10 preoți, și după invocarea Duhului Sfânt, s'a săvârșit parastas pentru odihna sufletului gloriosului aviator Aurel Vlaicu. Protopopul Andrei Ludu rostește cu glas înduioșat un panegiric, expunând genialitatea și tragica dispariție a marelui defunct și arătând prin cuvinte alese cine a fost mândria și fala neamului nostru, și ce durere trebuie să simțim pentru pierderea lui. Apelează apoi la bunăvoința tuturor spre a contribui pentru ridicarea monumentului, care va eterniza memoria lui Aurel Vlaicu.

După ora 10 s. m. în sunetul clopotelor și al cântărilor am plecat în procesiune la noul edificiu școlar, cu 2 sale de învățământ, unde s'a făcut sfințirea apei și s'a stropit edificiu școlar, salele de învățământ și poporul adunat în număr mare.

După aceea protopopul rostește un discurs sărbătoresc, în care descrie rostul învățământului, precum și folosul ce-l aduce școala prin creșterea copiilor în legea și limba strămoșească. Arată jertfa ce au săvârșit-o credincioșii prin ridicarea acestui lăcaș, aducător de lumină și bună stare.

După sfințirea școlii protopopul-ședinte deschide conferința prin o vorbire potrivită, în care zugrăvește necesitatea unei culturi temeinice și a muncii unitare pentru realizarea problemelor vitale ale neamului nostru. Salută conferențiarul anume invitat și sosit în mijlocul nostru, pe dl Moise Frățilă, directorul școlii din Rășinari, și pe cei 2 pretori prezenți.

Se constituie apoi biroul conferinței aleși fiind prin aclamațiune de notari: Mihail Georgiu, preot și Ioan Dragomir, învățător, iar bărbați de încredere, ca verificatori ai protocolului: Teodor Șovrea, Ștefan Miclea, preoți, Nicolae Manu și Cornel Cosma, învățători. Se constată, că sunt prezenți 35 preoți și 16 învățători, absenți 6 preoți și 3 învățători.

Înainte de a intra în ordinea de zi, protopopul dă expresiune durerii ce o simțim pentru pierderea repentină a mândriei neamului românesc, și mai ales a Ardealului, a aviatorului Aurel Vlaicu, comunicând știrea că cei dintâi cari au contribuit pentru monumentul lui Vlaicu au fost un învățător Emil Drăgan, din Nirăstău, și străinul Schütz căpitan de husari, cu câte 10 cor. Apelează la membrii conferinței a contribui și a colecta și dela popor pentru monumentul aviatorului.

Se exprimă apoi regrete prin protopopul-ședinte pentru trecerea la cele eterne a preotului Grigorie Roman din Vîmnică.

Trecându-se la ordinea de zi se comunică ordinul consistorial referitor la activitatea conferinței învățătoresci a II-a din anul curent. Din raportul defectuos al bibliotecarului Gavriil Cristea reiese un interes minimal al învățătorilor față de bibliotecă, cetindu-se abea 33 numeri. Cassierul bibliotecii arată restanța cassei din anul trecut și toate taxele restante pe anul curent.

Comisia permanentă, prin referentul său Grigorie Roman, raportează despre starea școlilor și învățământului pe anul școlar 1912/13. În raport se face și istoricul școlilor din tract începând, cu anul 1889. La discuție protopopul Andrei Ludu expune amănunțit ce are să cuprindă raportul general, și anume date corecte despre:

1. Starea școlilor ca edificii;
2. Adjustarea lor internă: rechizite, mobilier, curățenie, etc.;
3. Starea învățământului: progrese, regrese, din fiecare obiect de învățământ.
4. Educația;
5. Disciplina, metod;
6. Examenle, și
7. Învățătorul sub toate raporturile: didactic, cultural, social, activitate extra-școlară etc.

Se citește și un raport special la cererea președintelui. Oaspele Moise Frățilă constată că raportul comisiei și cele speciale sunt făcute superficial. Nu se vede din ele d. p. unde s'ar propune desemnul model sau alt obiect de învățământ. În firul expunerilor sale accentuează, că e vremea să știm: că nu elevii dau examenul, ci învățătorul prin elevi.

Urmează prezentarea rapoartelor despre activitatea extra-școlară a învățătorilor din cursul verii. Numai un învățător își prezentă raportul, care spune că n'a dezvoltat activitate extra-școlară, fiindcă nu locuiește peste vară în comuna, unde funcționează ca învățător.

Președintele arată, că activitatea extra-școlară nu e condiționată strict de loc și apelează la domni învățători a-eși din starea nepăsării la largul muncii conștiente.

După ora 2 p. m. s'a dat masa în a 2-a sală de învățământ. Șirul toastelor l-a început părintele Ludu pentru I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, dorindu-i viață lungă, ca să poată conduce destinele bisericii și neamului nostru. S'a toastat apoi pentru protopop și pentru alții.

Preoții, după aceasta, s'au întrunit în conferință preoțească.

Asupra stării bibliotecii tractuale preoțești raportează părintele protopop Andrei Ludu, că s'au procurat 31 volume în suma de cor. 57-97. De bibliotecar al bibliotecii tractuale preoțești se alege prin aclamațiune parohul Aurel Bodea din Dobrițaș. Comisia bibliografică, constătoare din protopopul Andrei Ludu, Ștefan Gheție, Nicolae Gherman, Alexiu Latiș și Mihail Georgiu se autorizează a mai comanda cărți în sumă de 100 cor.

Referentul Ioan Herman prezintă și citește raportul general despre activitatea pastorală a preoților din anul 1912/13 pe baza rapoartelor speciale ale preoților, din care reiese năzuința și munca vrednică a preoților pentru înaintarea bisericii și neamului nostru.

Referentul Nicolae Gherman citește raportul general al comisiei despre activitatea convenirilor religioase pe anul 1912/13. Activitate vrednică a dezvoltat grupul condus de Nicolae Gherman, ținând prelegeri populare și distribuind poporului cărți de cuprins educativ.

În firul ordinii de zi urmează tema: „Mijloace de ameliorare a stării materiale a poporului.“ Preotul-capelan Valeriu Dragoș din Finteușul-mare, însărcinat cu aceasta temă, din cauză de boală absentează; de aceea se amână această temă pentru conferința proximă.

Pentru locul tinerii și a ordinii de zi a conferinței proximale preoțești va hotărâ comisia constătoare, pe lângă protopop, din preoții Ioan Herman și Nicolae Herman.

Conferențiarul Moise Frățilă, director la școala din Rășinari, anume invitat, își desfășură conferința sa despre: „Corpurile de pompieri voluntari“ spre deplina mulțămire a membrilor conferinței și a poporului prezent, în timp de preste 2 ore. Se expune folosul reuniunilor de pompieri, din toate punctele de vedere, în mod teoretic. Iar în mod practic, în curtea spațioasă a școlii, se arată cu ajutorul pompei și a celorlalte accreturi, ce i s'au pus la dispoziție, întreg felul de mănuire a diferitelor aparate și instrumente în atențiunea încredințată a poporului și celor 2 pretori prezenți.

A improvizat plutoane de sutori, tulumbași, sacagii și sentinele din preoți și învățători, comandându-le în termeni frumoși românești exerciții de ordine. A expus cele mai necesare și mai însemnate cunoștințe în cazuri de iscare de foc. A arătat, că prin astfel de reuniuni de pompieri se pot înființa coruri, biblioteci etc. A scos la iveală tot ce a fost folositor pentru înțelegerea reuniunilor corpurilor de pompieri. A distribuit în sfârșit mod'e de statute și regulamente de exerciții.

Conferențiarul a fost viu aclamat și felicitat, căci ni-a dovedit, cum se poate a avânt mișcării culturale și economice a poporului.

Mihail Georgiu.

Societatea pentru fond de teatru român

și va ținea

Adunarea sa generală a XLI-a

în Caransebeș

în zilele de 26 și 27 Octombrie v. (8 și 9 Noembrie n.) 1913.

Invitat la această adunare generală pe toți membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători ai Societății, precum și pe toți binevoitorii și sprijinitorii culturii românești.

Brașov, în 3/16 Octombrie 1913.

Virgil Onițiu, Dr. Iosif Blaga,
v-pres. secretar.

PROGRAM:

Ședința primă.

Sâmbătă în 26 Oct. v. (8 Nov. n.) 1913.

1. Deschiderea adunării generale la orele 10 și 1/2 a. m.
2. Alegerea unui notar pentru ședințele adunării.
3. Prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă, precum și a rapoartelor de cassă.
4. Alegerea unei comisii, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.
5. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor de cassă și a socotelilor.
6. Alegerea unei comisii, care în înțelesul §-lui 4 din statutele societății, va înscrie membri noi — fondatori, pe viață, ordinari și ajutători.
7. Cetirea conferințelor anunțate președintelui cu cel puțin 8 zile înainte de adunare.
8. Inchiderea ședinței.

Ședința a doua.

Duminică în 27 Oct. v. (9 Nov. n.) 1913.

1. Deschiderea ședinței la orele 3 p. m.
2. Cetirea sumarului ședinței precedente și verificarea lui.
3. Raportul comisii pentru înscrierea de membri noi.
4. Raportul comisii însărcinate cu cenzurarea raportului casierului.
5. Raportul comisii însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.
6. Determinarea locului, unde se va ținea adunarea generală în anul 1914.
7. Alegerea comitetului societății pe un nou period de 3 ani (1913/14 — 1915/16).
8. Alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea sumarului ședinței a II-a.
9. Inchiderea adunării.

Conferențele preoțești.

Convocare.

Prin aceasta convoc preoțimea din protopopiatul Săliște la a doua conferință preoțească, ce se va ținea în Săliște la 5/18 Noembrie 1913 pe lângă următoarea

ORDINE DE ZI:

1. La 8 ore a. m. se va începe slujba sfintei liturghii, la care vor sluji preoții Gheorghe Ilu din Vale, Dr. Dumitru Borcia din Săliște și Nicolae Răchitan, capelanul din Galeș. Predica o va ținea Gheorghe Ilu din Vale (text biblic: Pavel către Romani XII, 19-20.)

2. La 9 1/2 ore a. m. în sala școlii din Săliște, după constituirea biroului, va urma cuvântul de deschidere despre „Ieromonahul Macarie talmăcitorul cântărilor noastre bisericesti din grecește pe românește, de Dr. Ioan Lupăș.

3. Recenziunea preotului Simion Alămorean despre lucrarea cetită de preotul Aron Fluceș în I-a conferință preoțească din a. c.

Comunicări oficioase (nrii 753 bis. și 12357 prezid.).

5. Darea de seamă a preotului Emilian Stoica despre materialul de publicat în viitoarele broșuri ale „Bibliotecii Șaguna“.

6. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.

7. Raport despre înființarea bibliotecii protopopești.

8. Prezentarea unui proiect de regulament pentru această bibliotecă.

9. Stabilirea taxelor, cu cari vor contribui preoții la augmentarea bibliotecii.

10. Alegerea unui bibliotecar și a unui cassier.

11. Propuneri.

12. Distribuirea cronicelor pentru cursurile de adulți, ce trebuie ținute în iarna anului 1913/14 și comunicarea experiențelor câștigate de singurătii preoți în I-ul an.

13. Distribuirea protocoalelor congrsuale din 1913 precum și a cărții cav. I. Pușcariu: Notițe despre întâmplările contimporane.

14. Stabilirea ordinii de zi pentru conferința preoțească viitoare.

Săliște, în 4 Octombrie 1913.

Dr. Ioan Lupăș
protopop.

Cum lucrează „Cercurile religioase“.

Comisia permanentă a stabilit în primăvara acestui an, în tractul Mediasului, pentru activitatea „cercurilor religioase“ următorul program:

1. Servirea solemnă a sfintei liturghii în sobor.
2. Predică: Educația în familie până la vârsta de 6 ani și raportul familiei cu școala din punctul de vedere al educației religioase (îndreptarea scâderilor și fixarea normelor de conducere).
3. Conferința intimă a preoților: a) alegerea unui președinte și unui notar cari formează biroul cercului, b) primul obiect de discuție în conf. intimă: cărțile românești de cuprins potrivite pentru o propagandă religioasă cu referire la noi înșine și apoi cu privire la popor. O listă a acestor cărți se alătură, cu cererea ca fiecare preot însemnându-și-le și completându-o cu altele să le procure pentru biblioteca parohială, c) darea de seamă a preotului local despre activitatea sa pastorală și starea parohiei, d) păreri și propuneri, e) fixarea obiectelor consfățuirii următoare.
4. D. a. Vecernia zilei, unde numai se potrivește să fie înlocuită cu slujba sf. Maslu pentru popor (cu rugăciuni pentru ploaie, secetă, mulțumiri pentru roduri îmbelșugate, etc.) Ori-ce ar incurge din eventuale pomeniri, să formeze începutul fondului religios cultural Șaguna în parohia respectivă, dacă încă nu e înființat, ori să se alature acestui fond.
5. După slujbă conferința: Organizarea tinerimii adulte din comună, pe baza regulamentului tractual stabilit de mai înainte și în legătură cu instrucția despre adulți dată de P. V. Consistor, punându-se în primul plan educația lor religioasă.

Despre întreg decursul întrunirii se va dresa proces-verbal, care va cuprinde esența discuțiilor și soluțiile ori hotărârile luate în cursul zilei.

Până la conferința anuală din toamnă trebuie să se țină în fiecare cerc cel puțin 3 întruniri în 3 comune, și imediat după convocarea conferinței în „Tel. Rom“ se vor înainta oficialii protopopesci procesele verbale pentru a se putea alcătui de comisia permanentă raportul general. Procesele verbale se vor adnexa prediciile și conferențele ținute, ori măcar schița aceloră cu ideile principale.

Din programul de sus se vor susține pentru toate întrunirile din acești puncte de sub 1, 2, 3 c. d. e, 4 și 5, la cari fiecare cerc poate adăuga și din partea sa.

După acest program în cercul *Seicamare* s'au ținut deja 3 întruniri: în *Hașag*, *Agărbiciu* și *Seicamare*, unde nimerindu-se de față dl prof. Dr. Bălan la vecernie a făcut să vibreze sufletul mulțimii de căldura cu care ne-a înfățișat o adevărată viață de creștin bun, călăuzit de legea dragostei lui Dumnezeu.

Public programul de sus, pentru ca alături să pot spune, că și aceste cercuri religioase numai atunci vor lucra cu efect și vor da rezultate reale, când vor fi conduse chibzuit după un program unitar.

Și aici, ca ori unde, numai o muncă sistematică ne va apropia de țintele ce urmărim în educația poporului.

După o dedicație a poporului cu astfel de întruniri, vom lărgi cercul de lucrare prin misiunile populare, introducând participarea activă și a credincioșilor nu numai ca ascultători, căci datori suntem a folosi toate mijloacele pentru îndreptarea oamenilor, ajutându-i să găsească pe Dumnezeu și să supună viața pământească legilor sale vecinice.

NOUTĂȚI.

Dela conferențele învățătoarești. Publicăm în numărul nostru de astăzi primul articol dintr'un studiu istoric asupra limbii maghiare în școlile noastre. Studiul, stătuitor din trei articole, se datorește părintelui protopop *Dr. Ioan Lupas*, care l-a citit în conferința învățătoarească ținută în comuna *Poiana* la 3 și 4 Octomvrie n. 1913.

Autonomie pentru românii macedoneni. Guvernul Greciei a declarat că va respecta dorințele României și va asigura pe seama românilor macedoneni de sub stăpânirea grecească autonomie bisericească și culturală. Macedo-românii vor primi și un episcop cu reședința în Monastir.

Teatrul român. Compania dramatică *Victor Antonescu* va da în sala dela „Casa Societății” din strada Schevis în Sibiu *trei* reprezentațiuni la 25, 26 și 27 Octomvrie n. 1913. Personalul artistic este următorul: d-nii Ion Brezeanu, Constantin Mărculescu, Victor Antonescu, C. Costescu, I. Georgian, T. Georgescu. Doamnele: Maria Ciucureșcu, Marioara Antonescu. D-soarele: El. Sterescu, Sofia Ionescu. D-na Maria Rudeanu. — Prima reprezentație va fi *Năpasta*, dramă în două acte de I. L. Caragiale. Spectacolul se va începe cu „*Legea Eritării*”, comedie în 3 acte de Landay, tradusă de H. G. Lecca. A doua reprezentație: *Poamă crudă*, (O căsnicie), comedie în 3 acte. A treia reprezentație: „*O noapte furtunoasă*”, comedie în 2 acte de I. L. Caragiale. Spectacolul se se va începe cu *Sacrificiul*, dramă într'un act din italiană. — Prețul locurilor: Loc rezervat 5 cor.; Stal I. cor. 350; Stal II cor. 250; Stal III. 2 cor.; Parchet cor. 130; Loc de stal în parchet 1 cor.; Loc de stal 50 bani. O loge 10 cor. Bilete se află de vânzare la „*Librăria Arhidiecezană*” și la *Librăria „Foaia Poporului”*.

Cancelarie nouă advocațională. Am onoare a aduce la cunoștință, că am deschis canceleria advocațională în Sibiu, strada Poplacii (Quergasse) Nr. 11. *Dr. Lucian Balint*, avocat.

Aeroplanele lui Vlaicu. Ministrul român de răsboi a încredințat ca locotenentul *Alexandrescu* să piloteze noile aeroplane sistem *Aurel Vlaicu*.

Linia ferată Sibiu—Rășinar. După lungi pregătiri se apropie de realizare clădirea liniei ferate, cam de 13 kilometri, între Sibiu și Rășinar. Se speră să fie terminată în anul viitor 1914. Va avea patru stațiuni: *Sibiu-gară*, *Pioța Hermann*, *Dumbrăvă* și *Rășinar*. În considerare, că trenul va trece pe lângă promenada din jos, pe lângă teatru și spital, cei interesați au înaintat protest împotriva clădirii acestei căi ferate în interiorul orașului.

† *Emil Vințelariu*, funcționar la institutul de credit și economii „*Albina*”, după un moab îndelungat și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, luni, în 20 Octomvrie st. n. a. c., la orele 8½ seara, în etate de 40 ani. Prohodul se face Mercuri în 22 Octomvrie st. n. a. c., la orele 10 a. m. în lăcașul din strada Jungerwald-Str. Nr. 2, iar rămășițele pământești se vor transporta și așeza în aceeași zi spre vecnică odihnă în cimitirul parohial din Oena superioară. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Coroane eterne. Dl *Lazar Trileanu* asessor consistorial, și soția sa dna *Veturia Trileanu n. Murăraș*, în loc de cunună peritoare pe coșciugul mult regretatului văr primar *Emil Vințelariu*, fost funcționar la „*Albina*”, dăruie 20 cor. la fondul *Episcopul Nicolae Popoaia pentru masa învățătorilor meseriași*. Tot în amintirea regretatului *Emil Vințelariu* a dăruit parohul *Traian Petrișor* d'n Gușterita 1 cor. Pentru prinos, dorind odhna vecinică reposatului, aduce calde mulțumite comitetul „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*”.

Decorat. Protopopul gr. cat. al Sibiuului, dl *Nicolae Tozan*, a fost decorat cu crucea de cavalier al ordinului *Francisc Iosif*, pentru merite căștigate pe teren militar în calitate de păstor sufletesc.

Aviz. Cursul de cântări bisericești la *Orăștie* se începe la 1/14 Noemvrie 1913 și se termină la 1/14 Apr. Le 1914. Ceice doresc a lua parte la acest curs, au să se anunte la oficiul protopopesc gr.-or. român pentru informațiuni cel mult până la 20 Oct. (2 Noemvrie) a. c. *Orăștie*, 28 Septemvrie v. 1913. Oficiul protopopesc rom. gr.-or.: *Vasile Domșa*, protopop.

Anectat Mănăstirile muntelui Atos, cum se anunță din Salonic, au proclamat anexarea Sfântului munte la regatul Greciei.

Aviație. Francezul *Pegoud* și-a arătat și vienezilor sberurile aeronautice. Pe câmpia dela *Sporer* s'au adunat Sâmbătă și Duminecă 40 de mii de privitori, cari au primit cu ovații furtunoase producțiile unice în felul său ale aviatorului român. La înălțime de câteva sute de metri s'au întors cu aparatul peste cap și în poziția aceasta a sburat mai departe câteva minute. De nou s'a învârtit de 3—4 ori peste cap și apoi a coborât noroc pe locul de unde a plecat.

O societate de emigrare. Sub numele *Canadian Pacific* există în Viena o sucursală a unei societăți de emigrare. Întreprinderea aceasta, cum a constatat poliția vieneză, a mijlocit fuga în America la câteva sute de mii de bărbați din țările austriece obligăți a se prezenta la serviciul militar. Sunt compromise mai multe persoane politice din Austria. Funcționarii societății au fost în parte arestați. Localitățile din Viena și din provincie ale societății, la porunca poliției, rămân închise.

Concert în Bistrița. Reuniunea română de cântări din Bistrița invită la concertul urmat de dans, ce se va aranja Duminecă în 26 Octomvrie st. n. 1913 în sala cea mare dela „*Geverbeverein*” cu concursul capelei militare a reg. c. și reg. Nr. 63, sub conducerea măiestrului *Hermann Klee*. Începutul la 8 ore seara. Programul cuprinde: Cântec executat de orchestra militară; *Șezătoarea*, imnă populară de *Tiberiu Brediceanu*; *Iconă* de *Schubert*, solo de pian, executat de dl *Flaviu Tripon*; *Viața țiganilor* de *Schuman*, cântat de corul reuniunii; *Înșiră te mărgărite*, baladă de *Leonida Domide*, cântată de cor și soli. Acompaniarea o face muzica militară.

Fantome. O scriitoare cunoscută în cercurile literare din Londra a publicat zilele acestea o știre, care a produs mare senzație în publicul acestei capitale. „De patru ani, de când locuim într'o casă, care parcă e vrăjită”, povestește scriitoarea, — atât eu, cât și bărbatul meu, uneori și oaspeții noștri, am auzit regulat noaptea între orele 11 și 2 un șgomot, ce nu se poate descrie. Înaintea ușii noastre se pornea un tropăit, șoptiri, fâșșit, murmur; iar dacă bărbatul meu deschidea ușa, se făcea liniște. Adese ieșeam cu luminarea în coridor, dar nu vedeam pe nimeni. Poarta și ușile casei, în care locuim noi singuri, sunt încuiate în vreme de noapte și cheile sunt la noi. Într'una din zile a sosit la mine o prietină, ca să petreacă o zi întreagă în casa noastră. I-am dat una din odăi la dispoziție, și am așteptat cu încordare ce are să-mi spună a doua zi după o noapte petrecută acolo. Eram tocmai la dejun, când prietina mea a intrat la mine palidă și nedormită. Întrebându o cum s'a odihnit, a început să plângă și a mărturisit că pe la miezul nopții a fost trezită de o larmă ce auzea lângă ușă. Ea a crezut că eu aș fi acolo, și a deschis ușa. Cuprinsă de groază a tresărit, când o figură de cărbănt a intrat câțiva pași, cu mâinile uscate întinse către dânsa. De spaimă cumplită a căzut amețită și nu s'a deșteptat până în ziua mare. Ieri în sfârșit, deșteptată, am văzut și eu cu ochii mei fantoma. Așa mă culcasem, când am simțit că mai e cineva în odaie. Pentru câteva momente am zărit o față galbenă ca ceara și cu o barbă mare, albă. Am tipat, și vedenia a dispărut. Se știe, că pe locul unde stă casa pomenită, mai de mult era un cimitir.”

Catastrofa aeriană. Pe câmpul de aviație dela *Johannisthal*, cum se anunță din Berlin, s'a întâmplat o grosznică nenorocire. Balonul *L. II*, destinat pentru serviciul marinier, s'a aprins la o înălțime de 300 de metri. Focul a cuprins întreg balonul. Douăzeci și opt de persoane au perit în flăcări. Victimele sunt ofițeri și subofițeri ai secției de aviație sub comanda unui căpitan. Exploziunea balonului a fost atât de puternică, încât a spart toate ferestrele caselor din partea locului. Aparatul *Zeppelin* s'a făcut în mii de bucăți, iar scheletul a căzut ca fulgerul la pământ. Pasagerii, omorâți de explozie, au fost carbonizați. În mormântarea lor s'a făcut cu mare pompă alaltăieri, luni.

Act de mulțumire. Aducem mulțumirile noastre următoarelor persoane, care au contribuit la fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibieni: *Marina Minerva*, *Ficaria Prodop*. *Dr. Ion Lupas* (Săliște) 1 cor., *Zaharia Medrea*, prezedentul *Insot. Raiffaisen* și *Ion Cristea*, membru în direcție (Daneș). *Grigorie Daneșcu*, prof. de liceu (București) și *Traian Frățilă*, învățel măsar, câte 50 bani, *Mihail Radu*, măiestru pantofar (Viena), 20 bani *Pantilimon Nastea*, paroh (Perșani), soția sa *Sofia* și copiii lui *Cornel*, *Anastazia*, *Victoria*, *Virgil*, *Sextil*, *Valeria* și *Livia*, 1 cor. *Pompiliu Șiboteanu*, sodal cruzelar, 30 bani, *Octavian Bărsanu*, cleric curs. III, 20 bani. *Ilie Opris*, inv. măsar, 50 bani și *Vasile Șerban*, sodal pantofar 25 bani. — *Comitetul*.

Doarme de 30 de zile. D-soara *Stocks*, aviatoare engleză, s'a înălțat în 25 Septemvrie cu aeroplanul, însoțită de un aviator, în orașul *Hendon*. Aviatorul vehement a răsturnat aparatul, ear aviatorii au căzut la pământ. Bărbatul nu i s'a întâmplat nimic; femeia însă din ziua aceea nu și-a mai venit în simțiri. Medicii din spital n'au izbit până acum să o deștepte. Aviatoarea doarme somn adânc și este nutrită în mod artificial.

Tutulul și copiii. S'a votat de curând în Japonia o lege, care oprește fumatul pentru toți minorii. Tinărul japonez va putea gusta plăcerile fumatului, numai după ce va implini etatea de 20 de ani. Legea conține măsuri foarte severe pentru cei ce o calcă. Nu este permis să se vândă tutun minorilor nici chiar în caz, când sunt trimiși de înșiși părinții lor să cumpere. Pedepsele consistă în amende considerabile, care au să le plătească părinții. Dacă amendele nu folosesc, urmează pedepsele cu temniță.

Concert în Vulcan. Românimea din Vulcan și împrejurime invită la *Concertul* ce-l va aranja cu concursul „*Corului clericilor din cursul III-lea teologic al seminarului Andreian din Sibiu*”, sub conducerea teologului din anul III. *Dionisie Socol*, în sala hotelului *Földi* din Vulcan, la 13/26 Octomvrie 1913. Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie (până la 3 membri) 4 coroane. Venitul net e destinat pentru edificarea „*Seminarului Andreian*” din Sibiu și a bisericii ort. române din Vulcan.

Conferențele învățătoarești.

Convocare.

În conformitate cu ordinul consistorial Nr. 3642 școl. 1913, convoc pe domniile învățători din cercul II. conferențiar (protopopiatelor *Făgăraș* și *Avrig*) la conferința anuală, ce se va întru în localul școlii gr. or. române din *Porumbacul de jos* (*Alsóporumbák*) în zilele de *Joi* și *Vineri*, 24 și 25 Octomvrie v. 1913.

Programul conferinței este următorul:

1. Invocarea Duhului Sfânt.
2. Discurs de deschidere.
3. Metodele, după cari s'a predat și după cari se predă astăzi limba maghiară în școlile noastre primare, de *Eugen Popescu* (*Avrig*).
4. „*Limba maghiară în clasa I*”, lecție practică și o scurtă tratare teoretică, în legătură cu planul de învățământ), de *Eremie Varga* (*Cineșor*).
5. „*Limba maghiară în clasa II*”, (lecție practică și o scurtă tratare teoretică, în legătură cu planul de învățământ), de *Nicolae Bologna* (*Bohot*).
6. „*Limba maghiară în clasa III*”, (lecție practică și o scurtă tratare teoretică în legătură cu planul de învățământ), de *Nicolae Păcurar* (*Sărata*).
7. „*Limba maghiară în clasa IV*”, (lecție practică și o scurtă tratare teoretică în legătură cu planul de învățământ), de *Iosif Stoica* (*Sebeșul inf.*) și *Gheorghe Niciu* (*Cuciulata*).

8. „*Limba maghiară în clasa V*” (lecție practică și o scurtă tratare teoretică, în legătură cu planul de învățământ), de *Procopiu Benția* (*Hurez*).

9. „*Limba maghiară în cl. VI*”, (lecție practică și o scurtă tratare teoretică, în legătură cu planul de învățământ), de *Mateiu Mateiu* (*Veneția de jos*).

10. „*Manualele de limbă maghiară din școlile noastre și modul lor de întrebuintare*”, de *Ermil Roșală* (*Cuciulata*).

11. „*Care ar fi metoda cea mai potrivită spre a satisface cerințelor art. de lege XXVII din 1907 cu privire la propunerea, limbii maghiare, ținând în același timp seamă de scopul general al învățământului și de caracterul special al școlilor noastre?*”

12. „*Mișcarea pedagogică literară din ultimul an școlar*”, de *Ioan Paicu* (*Calbor*).

13. „*Raport despre starea învățământului d'n cerc*”, (*Comisia permanentă*).

14. *Procureri*.

NB. Raportul vor fi înaintate d-lui *Ioan Paicu*, *Calbor* (*Kalbor*, p. u. *Nagy-sink*) până în 14 Octomvrie v.

Brașov, în 1 Octomvrie v. 1913.

Nicolae Sulica
comisar consistorial.

Cărți și reviste.

Știi Românește? — Sub titlul acesta s'a tiparit în „*Bibliotecă pentru toți*” — No. 844 mult instructiva lucrare alcătuită de *Ion Gorun* (*Al. I. Hodoș*). Cuprinde: „*Câteva observări asupra limbii, cum se scrie în vremea de față*”.

Scrisă în mod spiritual și clar, cum serie în genere *Ion Gorun*, lucrarea ar fi de o reală utilitate, dacă ar fi citită și meditată în cercuri cât mai largi, începând chiar cu cele gazetărești și școlare. O reacțiune în contra greșelilor stilistice și limbice e absolut trebuincioasă. Scrierea aceasta e menită a produce o asemenea reacțiune, pentru stăpânirea unor ciudate abateri literar-gramaticale, care au pătruns în publicistica și în literatura curentă. — Prețul 30 bani. De vânzare la *Librăria Arhidiecezană* din Sibiu.

Luceafărul. Nr. 18—19 din 1913 a apărut cu următorul cuprins bogat și variat: *Octavian Goga*: *Vlaicu*. *L. U. Soricu*: *Sburătorul* (poezie). *Zaharia Bărsan*: *Aurel Vlaicu*. *Maria Cuntan*: *Vlaicu* (poezie). *Spiru Haret*: *Aeroplanul Vlaicu*. *Aurel Vlaicu*: *Impresii din văzduh*. *Riria*: *Lui Vlaicu* (poezie) *I. Agărbiceanu*: *În fața morții*... *Ion Grecu*: *Vestea morții lui Vlaicu la Orăștie*. *N. Iorga*: *Aurel Vlaicu*. *Al. Ciura*: *Scrisoare lui Goga*. *Vasile C. Osvadă*: *Dela început*... *Maria Dr. Gavrilescu*: *Vlaicu la Iași*. *George Cair*: *Lui Aurel Vlaicu* (poezie). *G. Magnani* și *C. Silșteanu*: *Cel din urma sbor*... *Aurel Vlaicu*: *Aviațiunea la noi*. *Oct. C. Tăslăuanu*: *Înmormântarea lui Vlaicu*. „*Poporul și înmormântarea lui Vlaicu*. *I. Agărbiceanu*; *Arhanghelii*. *Cronică*. — *Ilustrațiuni*: *Aurel Vlaicu*. *Inginerul A. Vlaicu* în aeroplan. *Casa în care s'a născut Vlaicu*. *Părinții aviatorului*. *Aeroplanul Nr. II al inginerului Vlaicu*. *În sbor deasupra Câmpului Libertății* (*Blaj*, 1911). *Bințișul*, satul natal al lui *Vlaicu*. *Aurel Vlaicu și Octavian Goga*. *Aeroplanul Vlaicu*. *II*, după cădere. *Aurel Vlaicu la spital*. *Aurel Vlaicu pe catafalca*. *Motorul intrat în pământ*, în urma căderii. *Vlaicu pe catafalca* (*Câmpina*). *Înmormântarea lui Vlaicu*: *carul funebrel pe Calea Victoriei*. *Înmormântarea lui Vlaicu*: *cortejul funebrel*, în colțul *Căii Victoriei* și *Bulevardul Academiei*.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

1. Spre *Copșa mică*: 7-27 n. d. a., 1 d. a., 4-33 d. a., 7-20 seara, 11-10 noaptea.
2. Spre *Vințul de jos*: 3-5 noaptea, 7-37 dim., 10-35 n. de a., 4-51 d. a.
3. Spre *Făgăraș*: 4-20 noaptea, 1-42 d. a., 5-42 d. a.
4. Spre *Turnu-roșu*: 4-6 noaptea, 12-56 d. a.
5. Spre *Agnita*: 7-43 n. de a., 4-8 d. a.
6. Spre *Cisnădie*: 5-21 dim., 7-30 dim. 1-29 d. a., 9-13 seara.

II. Sosire.

1. *Dela Copșa-mică*: 3-53 noaptea, 7-12 dim., 11-49 n. de a., 5-18 d. a., 8-56 seara.
2. *Dela Vințul de jos*: 6-40 dim., 11-39 n. de a., 4-29 d. a., 8-46 seara.
3. *Dela Făgăraș*: 7-16 dim., 12-27 d. a., 8-59 seara.
4. *Dela Turnu-roșu*: 12-27 d. a., 3-37 d. a., 10-27 seara.
5. *Dela Agnita*: 6-46 dim., 2-36 d. a.
6. *Dela Cisnădie*: 7 dim., 1-18 d. a., 3-22 d. a., 10-44 seara.

Nr. 514/1913.

(295) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățător la școala noastră din Cetea se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Salarul: 1200 cor. din care 300 cor. dela comuna bisericească, iar restul din subvenția dela stat, votată și beneficiată de învățătorul de până acum; cvartir în edificiul școlii vechi; relut de lemne 40 cor. și de grădină 20 cor.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat. În dătorindu-se alesul învățător a instrua elevii în cântările bisericești și a-i conduce în duminici și sărbători la biserică, unde va cânta cu ei la sf. liturghie.

Alba-Iulia, 5 Octomvrie 1913.

Of. protopresbiterial rom. ortodox al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopresbiter.

Nr. 509/1913.

(292) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești dela școlile noastre confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Măierău (Magyaró) cu următoarele emolumente: 600 cor. dela biserică din repartiție pe popor, iar restul din ajutor dela stat, din acest ajutor a beneficiat și învățătorul de mai înainte, cvartir în natură și grădină.

2. Idicel-pădure (Idecsptak) cu următoarele emolumente: 600 cor. dela biserică din repartiție pe popor, iar restul din ajutor dela stat, pentru care ajutor s'au înaintat rugare la dl ministru de culte și instrucțiune publică. Cvartir și grădină în natură.

Concurenții să aștearnă rugărilor instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar spre a face cunoștință cu poporul să se prezinte la biserică într-o Duminică ori sărbătoare pentru a-și arăta destoinicia în cântări.

Reghinulsăsesc (Szászrégen), 30 Septemvrie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Reghinului în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 945/1913.

(279) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune, pe lângă neputinciosul paroh Bucur H. Șolca din Felmer, cl. a III-a, pe baza ordinului consistorial Nr. 11,801 B. 1913, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasonate în coala B. dar nu și din congruă, plus congrua de capelan ce o va căpăta dela stat.

Cererile de concurs instruite conform legii se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial din Felmer.

Cohalm, în 21 Septemvrie 1913.

Ioan Berean
adm. ppresb.

Nr. 680/1913

(293) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoareș de la școala confesională gr.-or. română din parohia Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 530 coroane ajutor din fondul cultural și repartiție pe popor, iar restul după recerintele legii școlare din 1913 e cerut dela stat, pe care însă la cazul de denegare, parohia nu se obligă a-l solvi.

Cvartirul în edificiul școlii constătoare din două chilii, relut de grădină 20 cor.

Petițiunile de concurs se vor înainta subserisului oficiu în termenul indicat, fiindcă alesul va servi și ca cantor, competenții au să se prezenteze în vre-o Duminică sau sărbătoare înainte de alegere la biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări și tipic și a se face cunoscuți poporului.

Fizeș-Sânpetru, 24 Septemvrie (7 Octomvrie) 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Unguraș, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 787/1913 protopresb.

(290) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului prim de învățător dela școala confesională gr.-or. română din Boiul-mare, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se escrie concurs conform veneratului ordin Consistorial dte 12 Septemvrie a. c. Nr. 12,253 Școlar, cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salar fundamental 1200 coroane, la care comuna bisericească contribuie cu 500 coroane, restul din ajutor de stat, eventual din centru. Relut de grădină 20 coroane și cvartir în edificiul școlii.

Pe lângă datorințele impuse prin legă învățătorul ales este obligat a instrua și conduce elevii la serviciile divine în Duminică și sărbători și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul ferilor mari.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să se aștearnă subserisului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Sighișoara, 1/14 Octomvrie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Masa Ieftină

Gătirea mâncărilor de dulce și de post.

Rețete de bucate simple și bune

de

Zotti Hodoș.

Prețul cor. 1.20 + 10 fil. porto.

Nr. 882/1913.

(291) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia nu de mult înființată a Bacitelecului, de clasa a III., se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post trec preste suma de 800 coroane.

Concurenții vor avea a se prezenta cu prealabila incuviințare a protopresbiterului în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică din Bacitelec (gara Kökös), spre a cânta, celebra și cuvânta, înaintându-și documentele recerute, în termenul arătat subsemnatului oficiu, protopresbiterial în Bereczk, comitatul Hárómszék.

Brețcu, 24 Septemvrie 1913.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. al tractului Treiscaune, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu

I. Anuar pedagogic

pe anul 1913

de

Dr. O. Ghibu.

Prețul cor. 2.50 + porto 20 fil.

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

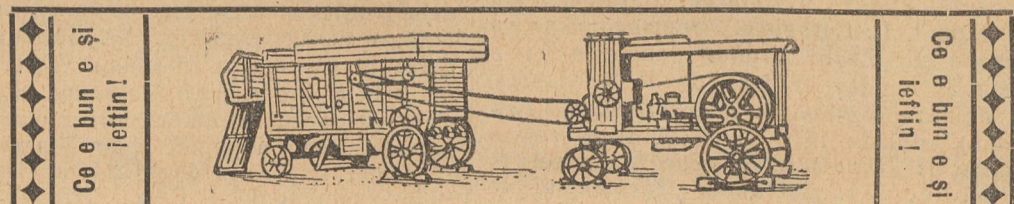
de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe

rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra lăntărilor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumuseții și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, à 80 de bani bucata se află în farmacia, drogherii și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera“ pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în tuburi à 70 fil. se află pretutindeni.

(48) 32-40

„AGRICOLA“, întreprindere de mașini agricole și motoare

BUDAPEST V. Kóráll-ntea 9.

Motoare de oleu brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. Motoare de benzin și oleu brut pentru garnituri de treerat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

◆ Se află totdeauna în depozit. ◆

Prețuri moderate. Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

(296)

1-12

∞ Corespondență românească. ∞

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală“ I. PETRASCU

Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stofe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate. (80) 19-

— Spriginiți industria română. —

Premiat:

Expoziția universală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur